

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

25. veebruar 2021 *

Liikmesriigi kohustuste rikkumine – ELTL artikkel 258 – Direktiiv (EL) 2016/680 –
Isikuandmete töötlemine – Süütegude tõkestamine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutusele
võtmine – Üle võtmata jätmine ja ülevõtmismeetmetest teatamata jätmine – ELTL artikli 260 lõige 3 –
Põhisumma ja karistusmakse väljamõistmise nõue

Kohtuasjas C-658/19,

mille ese on ELTL artikli 258 ja artikli 260 lõike 3 alusel 4. septembril 2019 esitatud liikmesriigi
kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: D. Nardi, G. von Rintelen ja S. Pardo Quintillán,

hageja,

versus

Hispaania Kuningriik, esindaja: L. Aguilera Ruiz,

kostja,

keda toetab:

Poola Vabariik, esindaja: B. Majczyna,

menetlusse astuja,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president N. Wahl, kohtunikud F. Biltgen (ettekandja) ja L. S. Rossi,

kohtujurist: G. Pitruzzella,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi
ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

otsuse

1 Euroopa Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul:

- tuvastada, et kuna Hispaania Kuningriik ei olnud hiljemalt 6. maiks 2018 võtnud vastu õigus- ja haldusnorme, mis on vajalikud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT 2016, L 119, lk 89), järgimiseks, või igal juhul ei olnud nendest sätetest komisjonile teatanud, siis on see liikmesriik rikkunud direktiivi 2016/680 artikli 63 lõikest 1 tulenevaid kohustusi;
- mõista ELTL artikli 260 lõike 3 alusel sellelt liikmesriigilt kõnealuse direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustuse täitmata jätmise eest välja karistumakse 89 548,20 eurot iga hilinenud päeva eest alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamise kuupäevast;
- mõista sellelt liikmesriigilt ELTL artikli 260 lõike 3 alusel välja põhisumma suurusega 21 321,00 eurot päevas, mis korrutatakse nende päevade arvuga, mis on möödunud kõnealuses direktiivis kindlaks määratud ülevõtmistähtjast kuni rikkumise kõrvaldamiseni, või kui rikkumist ei ole kõrvaldatud, siis käesoleva kohtuotsuse kuulutamiseni, tingimusel et väljamõistetav põhisumma on suurem kui minimaalne põhisumma 5 290 000 eurot, ja
- mõista kohtukulud välja Hispaania Kuningriigilt.

Õiguslik raamistik

2 Direktiivi 2016/680 artikkel 1 sätestab:

„1. Käesolevas direktiivis sätestatakse õigusnormid, mis käsitlevad füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel pädevate asutuste poolt süütegude tõkestamiseks, uurimiseks, avastamiseks, nende eest vastutusele võtmiseks või kriminaalkaristuste täitmisele pööramiseks, sealhulgas avalikku julgeolekut ähvardavate ohtude eest kaitsmiseks ja nende ennetamiseks.

2. Kooskõlas käesoleva direktiiviga liikmesriigid:

- a) kaitsevad füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi, eriti nende õigust isikuandmete kaitsele, ning
- b) tagavad, et pädevate asutuste vahelist isikuandmete vahetamist liidus ei piirata ega keelata põhjustel, mis on seotud füüsiliste isikute kaitsega isikuandmete töötlemisel, kui selline isikuandmete vahetamine on nõutav liidu või liikmesriigi õigusega.

3. Käesolev direktiiv ei takista liikmesriike kehtestamast isikuandmete töötlemisel pädevate asutuste poolt andmesubjekti õiguste ja vabaduste kaitseks rangemaid kaitsemeetmeid kui käesolevas direktiivis.“

3 Direktiivi 2016/680 artikli 63 lõikes 1 on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 6. mail 2018. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile. Nad kohaldavad kõnealuseid norme alates 6. maist 2018.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Erandina lõikest 1 võib liikmesriik sätestada, et kui sellega kaasneb ebaproportsionaalne jõupingutus, viiakse enne 6. maid 2016 loodud automatiseeritud isikuandmete töötlemissüsteemid erandjuhul artikli 25 lõikega 1 vastavusse 6. maiks 2023.

3. Erandina käesoleva artikli lõigetest 1 ja 2 võib liikmesriik erandlike asjaolude korral viia käesoleva artikli lõikes 2 osutatud automatiseeritud isikuandmete töötlemissüsteemi vastavusse artikli 25 lõikega 1 kindlaksmääratud tähtaja jooksul pärast käesoleva artikli lõikes 2 osutatud tähtaega, kui vastasel juhul tekiks tõsiseid raskusi kõnealuse konkreetse automatiseeritud töötlemissüsteemi toimimises. Asjaomane liikmesriik teavitab komisjoni kõnealuste tõsiste raskuste põhjustest ja sellise kindlaksmääratud tähtaja põhjustest, mille jooksul ta viib nimetatud konkreetse automatiseeritud töötlemissüsteemi vastavusse artikli 25 lõikega 1. Kindlaksmääratud tähtpäev ei või mingil juhul olla hilisem kui 6. mai 2026.

4. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.“

Kohtueelne menetlus ja menetlus Euroopa Kohtus

- 4 Kuna komisjon ei olnud direktiivi 2016/680 artiklis 63 ette nähtud ülevõtmistähtaja lõpuks ehk 6. maiks 2018 saanud Hispaania Kuningriigilt teadet selle direktiivi järgimiseks vajalike õigus- ja haldusnormide vastuvõtmise ja avaldamise kohta, saatis ta 20. juulil 2018 sellele liikmesriigile ametliku kirja.
- 5 Hispaania Kuningriigi 26. septembri 2018. aasta vastusest ilmnest, et sellel kuupäeval ei olnud ühtegi ülevõtmismeedet veel vastu võetud. Seetõttu saatis komisjon 25. jaanuaril 2019 kõnealusele liikmesriigile põhjendatud arvamuse, milles kutsus teda üles võtma vajalikud meetmed direktiivi 2016/680 nõuete täitmiseks kahe kuu jooksul alates põhjendatud arvamuse kättesaamisest.
- 6 Hispaania Kuningriik märkis oma 27. märtsi 2019. aasta vastuses põhjendatud arvamusele, et haldusmenetlus, milles võetakse vastu direktiivi 2016/680 ülevõtmise meetmed, on pooleli ja peaks jõudma lõpule 2019. aasta juuli lõpus. Ta täpsustas, et menetlus parlamendis peaks jõudma lõpule 2020. aasta märtsi lõpus. Lisaks märkis see liikmesriik, et ülevõtmise viibimine on tingitud peamiselt erilisest poliitilisest kontekstist ja vajadusest võtta see direktiiv üle konstitutsioonilise seadusega.
- 7 Kuna komisjon leidis, et Hispaania Kuningriik ei olnud vastu võtnud riigisiseseid meetmeid direktiivi 2016/680 ülevõtmiseks ega nendest meetmetest teatanud, esitas ta 4. septembril 2019 käesoleva hagi.
- 8 Euroopa Kohtu presidendi 10. detsembri 2019. aasta otsusega anti Poola Vabariigile luba astuda Hispaania Kuningriigi toetuseks menetlusse.

Hagi

ELTL artikli 258 rikkumine

Poolte argumentid

- 9 Komisjon väidab, et kuna Hispaania Kuningriik ei olnud võtnud 6. maiks 2018 vastu kõiki direktiivi 2016/680 järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme või igal juhul ei olnud talle nendest teatanud, siis on ta rikkunud selle direktiivi artiklist 63 tulenevaid kohustusi.
- 10 Komisjon väidab ka, et kõnealune liikmesriik on rikkunud oma kohustusi sellega, et ta ei ole võtnud vastu konkreetset ülevõtmismeedet, sest Euroopa Kohtu praktika kohaselt peavad liikmesriigid võtma kindlasti vastu konkreetse ülevõtmismeetme, kui direktiiv näeb sõnaselgelt ette – nagu direktiivi 2016/680 artikkel 63 –, et direktiivi ülevõtmise normid peavad sisaldama viidet direktiivile või tuleb normide ametlikul avaldamisel lisada nende juurde viide direktiivile.
- 11 Lisaks otsustas Euroopa Kohus oma 8. juuli 2019. aasta otsuses komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud) (C-543/17, EU:C:2019:573), et liikmesriigid peavad andma komisjonile selget ja täpset informatsiooni ning näitama üheselt ära, millised on need õigus- ja haldusnormid, mille abil nad on enda hinnangul täitnud direktiivist tulenevad erinevad kohustused.
- 12 Käesolevas asjas leiab komisjon, et Hispaania Kuningriik ei ole täitnud ühtegi neist kohustustest.
- 13 Hispaania Kuningriik ei eita, et ta on rikkunud oma kohustust võtta vastu direktiivi 2016/680 ülevõtmise meetmed ja nendest teatada.
- 14 Liikmesriik märgib siiski, et mitme väga erandliku asjaolu tõttu viibis valitsuse ja riigi parlamendi tegevus vajalike ülevõtmismeetmete vastuvõtmisel, kuid komisjoni teavitatakse nendest meetmetest direktiivi 2016/680 artikli 63 kohaselt niipea, kui need on vastu võetud. Mööndes, et konkreetse juhtumi institutsiooniliste asjaoludega ei ole Euroopa Kohtu praktika kohaselt võimalik etteheidetavat liikmesriigi kohustuste rikkumist õigustada, väidab Hispaania Kuningriik, et need asjaolud on eriti olulised komisjoni välja pakutud sanktsioonide proportsionaalsuse hindamisel.

Euroopa Kohtu hinnang

- 15 Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumise esinemist hinnata põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel liikmesriigis valitsenud olukorra põhjal ja hiljem toimunud muutusi ei saa Euroopa Kohus arvesse võtta (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 23; 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 19, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 30).
- 16 Euroopa Kohus on ka korduvalt otsustanud, et kui direktiivis on sõnaselgelt ette nähtud liikmesriikide kohustus tagada, et direktiivi ülevõtmiseks vajalikud normid sisaldavad viidet sellele direktiivile või et normide ametlikul avaldamisel lisatakse nende juurde viide sellele direktiivile, siis on igal juhul vaja, et liikmesriigid võtaksid vastu selle direktiivi konkreetse ülevõtmismeetme (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 20, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 31).

- 17 Kuna käesolevas asjas edastas komisjon põhjendatud arvamuse Hispaania Kuningriigile 25. jaanuaril 2019, siis möödus kahekuuline tähtaeg, mille jooksul viimane pidi oma kohustused täitma, 25. märtsil 2019. Seega tuleb väidetava rikkumise esinemist hinnata sellel kuupäeval kehtinud riigisiseste õigusaktide põhjal (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 21, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 32).
- 18 Nagu nähtub nii Hispaania Kuningriigi vastusest ametlikule kirjale kui ka selle liikmesriigi poolt käesolevas menetluses esitatud kostja vastusest, ei ole vaidlust selles, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpuks ehk 25. märtsiks 2019 ei olnud Hispaania Kuningriik võtnud vastu direktiivi 2016/680 ülevõtmiseks vajalikke meetmeid ega seega nendest meetmetest komisjonile teatanud.
- 19 Mis puudutab Hispaania Kuningriigi argumente, millega ta soovib õigustada kõnealuse ülevõtmistähtaja järgimata jätmist ja mis käsitlevad peamiselt Hispaania valitsuse ajutist laadi asjasse puutuval ajavahemikul, siis piisab, kui meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa liikmesriik tugineda oma riigi õiguskorras kehtivatele sätetele, tavadele või olukordadele, et õigustada liidu õigusest tulenevate kohustuste sellist täitmata jätmist nagu direktiivi üle võtmata jätmine selleks ette nähtud tähtaja jooksul (4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus komisjon vs. Hispaania, C-599/17, ei avaldata, EU:C:2018:813, punkt 23).
- 20 Seega tuleb järeldada, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpuks ei olnud Hispaania Kuningriik võtnud direktiivi 2016/680 ülevõtmise tagamiseks vajalikke meetmeid ega seega nendest meetmetest komisjonile teatanud.
- 21 Seetõttu tuleb tõdeda, et kuna Hispaania Kuningriik ei olnud põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpuks võtnud vastu direktiivi 2016/680 järgimiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme ning järelikult ei olnud ka nendest komisjonile teatanud, siis on see liikmesriik rikkunud selle direktiivi artiklist 63 tulenevaid kohustusi.

Liikmesriigi kohustuste rikkumine ELTL artikli 260 lõike 3 seisukohast

ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamine

– Poolte argumendid

- 22 Komisjon meenutab Euroopa Kohtu 8. juuli 2019. aasta otsust komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud) (C-543/17, EU:C:2019:573), mille punktides 53–59 on leitud, et ELTL artikli 260 lõige 3 on kohaldatav nii olukorras, kus liikmesriik ei ole ülevõtmismeetmetest üldse teatanud, kui ka olukorras, kus nendest meetmetest teatamine on toimunud osaliselt. Selline olukord võib tekkida siis, kui komisjonile teatatud ülevõtmismeetmed ei hõlma kogu liikmesriigi territooriumi, või siis, kui direktiivi mõne osa ülevõtmise meetmetest on teatatud puudulikult.
- 23 Komisjon rõhutab ka, et oma teatistes „ELi õigus: parema kohaldamisega paremad tulemused“ (ELT 2017, C 18, lk 10) on ta märkinud, et peab direktiivide õigeaegset ülevõtmist väga oluliseks. Tõdedes, et liikmesriigid jätkuvalt ei järgi ülevõtmistähtaegu, teatas komisjon, et ta kohandab oma käitumist ELTL artikli 260 lõike 3 alusel Euroopa Kohtusse antud juhtumite puhul ning palub Euroopa Kohtul süstemaatiliselt välja mõista nii põhisumma kui ka karistusmakse. Komisjon täpsustas samuti, et kui ta määrab kindlaks põhisumma suuruse vastavalt oma tavadele, võtab ta ülevõtmata jätmise raskusastme kindlaksmääramisel arvesse ülevõtmise ulatust.

- 24 Käesoleval juhul on just tegemist olukorraga, kus sanktsioon tuleb määrata nii komisjonile ülevõtmismeetmetest teatamata jätmise eest kui ka selle eest, et Hispaania Kuningriik ei ole vastu võtnud ega avaldanud kõiki õigusnorme, mis on vajalikud direktiivi 2016/680 ülevõtmiseks riigisisesele õigusse.
- 25 Hispaania Kuningriik leiab, et kuigi liikmesriigi institutsioonilised asjaolud ei võimalda õigustada talle ette heidetud rikkumist, tuleks neid arvesse võtta komisjoni poolt käesolevas asjas pakutud sanktsioonide proportsionaalsuse hindamisel, kuna ametlikus kirjas määratud kahekuuline vastamistähtaeg möödus vähem kui kuu aega enne liikmesriigi parlamendi laialisaatmist ja valimiste protsessi algust.
- 26 Hispaania Kuningriik väidab, et arvestades valitsuse olukorda sel ajal, st et uue valitsuse moodustamist oodates tegeles valitsus ainult jooksvate küsimustega, ja Hispaania parlamentaarse süsteemi eripärasid, kujutab liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi esitamine koos nõudega mõista ELTL artikli 260 lõike 3 alusel välja karistusmakse ja põhisumma endast tõsist pretsedenti, mis võib kahjustada liikmesriikide õigusi. Oma argumentide põhjendamiseks viitab ta ELL artiklitele 4 ja 5, eelkõige ELL artikli 4 lõikele 2, mis näeb ette kohustuse austada liikmesriikide rahvuslikku identiteeti. Sellistel erandlikel asjaoludel nagu käesolevas asjas on Hispaania Kuningriigi arvates vaja saavutada tasakaal ühelt poolt ELL artikli 4 lõikest 2 ja proportsionaalsuse põhimõttest tulenevate nõuete ning teiselt poolt selle kaalutusõiguse vahel, mis komisjonil on ELTL artikli 260 lõike 3 alusel hagi esitamisel. Kui tasakaalu ei saavutata, võib ELTL artikli 260 lõike 3 kasutamine muutuda vahendiks, mis kahjustab demokraatlikku protsessi liikmesriikides ja nende konstitutsioonilist toimimist.
- 27 Poola Vabariik väidab, et käesolevat hagi esitades ei järginud komisjon ELTL artikli 260 lõikes 3 ette nähtud tingimusi, kuna ta ei ole tõendanud esiteks konkreetselt ja individuaalselt, et rahalise sanktsiooni määramise nõue on põhjendatud, ja teiseks vajadust mõista välja Hispaania Kuningriigilt nii päevamääraga karistusmakse kui ka põhisumma.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 28 ELTL artikli 260 lõike 3 esimeses lõigus on sätestatud, et kui komisjon esitab ELTL artikli 258 alusel hagi Euroopa Kohtusse põhjendusega, et asjasse puutuv liikmesriik ei ole täitnud seadusandliku menetluse kohaselt vastuvõetud direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustust, võib ta juhul, kui peab seda sobivaks, näidata ära põhisumma või karistusmakse suuruse, mida ta peab asjaoludele vastavaks ja mille asjasse puutuv liikmesriik peab tasuma. ELTL artikli 260 lõike 3 teises lõigus on ette nähtud, et kui kohus tuvastab rikkumise, võib ta asjasse puutuval liikmesriigile määrata põhisumma või karistusmakse, mis ei ületa komisjoni määratud summat, ning et maksekohustus jõustub kohtuotsuses ette nähtud kuupäeval.
- 29 Mis puudutab ELTL artikli 260 lõike 3 ulatust, siis on Euroopa Kohus leidnud, et tuleb jääda selle sätte sellise tõlgenduse juurde, mis ühelt poolt võimaldab kindlustada komisjonile antud õigused liidu õiguse tõhusa kohaldamise tagamiseks ning kaitsta kaitseõigusi ja menetluslikku seisundit, mis liikmesriikidel on ELTL artikli 258 ja ELTL artikli 260 lõike 2 koostoimes, ning teiselt poolt annab Euroopa Kohtule pädevuse teostada oma kohtufunktsiooni, milleks on üheainsa menetluse raames hinnangu andmine sellele, kas asjasse puutuv liikmesriik on täitnud oma direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamisega seotud kohustusi, ning vajaduse korral hinnata tuvastatud kohustuste rikkumise raskust ja määrata rahaline sanktsioon, mida Euroopa Kohus peab konkreetse juhtumi asjaoludel kõige sobivamaks (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 58; 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 45, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 55).

- 30 Selles kontekstis on Euroopa Kohus tõlgendanud ELTL artikli 260 lõikes 3 osutatud „ülevõtmise meetmetest teatamise kohustust“ nii, et sellega peetakse silmas liikmesriikide kohustust edastada piisavalt selget ja täpset informatsiooni direktiivi ülevõtmise meetmete kohta. Selleks et täita õiguskindluse kohustust ja tagada selle direktiivi kõigi sätete ülevõtmine kogu asjasse puutuval territooriumil, peavad liikmesriigid iga kõnealuse direktiivi sätte kohta märkima ära seda ülevõtva riigisisese õiguse sätte või sätted. Kui teatis, millele on vajaduse korral lisatud vastavustabel, on saabunud, peab komisjon selleks, et nõuda asjasse puutuvale liikmesriigile ELTL artikli 260 lõikes 3 ette nähtud rahalise sanktsiooni määramist, tõendama, et teatavad ülevõtmismeedmed on ilmselgelt puudu või ei hõlma asjasse puutuva liikmesriigi kogu territooriumi, kuna Euroopa Kohtu ülesanne ei ole selle sätte alusel algatatud kohtumenetluse raames hinnata, kas komisjonile teatatud riigisisised meetmed tagavad asjasse puutuva direktiivi sätete nõuetekohase ülevõtmise (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 59; 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 46, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 56).
- 31 Kuna käesoleva kohtuotsuse punktides 20 ja 21 nähtuvalt on tõendatud, et põhjendatud arvamuses kindlaks määratud tähtaja lõpuks ei olnud Hispaania Kuningriik teatanud komisjonile ühestki direktiivi 2016/680 ülevõtmise meetmest ELTL artikli 260 lõike 3 tähenduses, kuulub tuvastatud liikmesriigi kohustuste rikkumine selle sätte kohaldamisalasse.
- 32 Mis puudutab küsimust, kas – nagu väitis Poola Vabariik – komisjon peab oma otsust taotleda rahalist sanktsiooni ELTL artikli 260 lõike 3 alusel iga juhtumi puhul eraldi põhjendama või kas see institutsioon võib igal selle sätte kohaldamisalasse kuuluval juhul seda teha ilma põhjendamata, siis tuleb meenutada Euroopa Kohtu praktikat, mille kohaselt on komisjonil ELL artikli 17 lõike 1 teise lause alusel aluslepingute täitmise järelevalvajana sellise otsuse vastuvõtmisel kaalutusõigus (13. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus komisjon vs. Sloveenia (MiFID II), C-628/18, EU:C:2021:1, punkt 47). Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb samuti, et ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamise tingimused ei tohi olla piiravamad kui need, mis on ELTL artikli 258 rakendamise aluseks (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 49, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 59). Lisaks on ELTL artikli 260 lõike 3 kohaselt ainult Euroopa Kohus pädev määrama liikmesriigile rahalist sanktsiooni. Kui Euroopa Kohus teeb sellise otsuse võistleva menetluse tulemusel, peab ta seda põhjendama. Järelikult ei mõjuta see, kui komisjon jätab oma valiku taotleda Euroopa Kohtult ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldamist põhjendamata, asjaomase liikmesriigi menetluslikke tagatisi (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 50, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 60).
- 33 Olgu lisatud, et asjaolu, et komisjon ei pea oma otsust taotleda ELTL artikli 260 lõike 3 alusel rahalist sanktsiooni iga juhtumi puhul eraldi põhjendama, ei vabasta seda institutsiooni kohustusest põhjendada taotletud rahalise sanktsiooni laadi ja suurust, võttes seejuures arvesse selliseid tema enda vastuvõetud suuniseid nagu need, mis sisalduvad komisjoni teatistes, mis ei ole küll Euroopa Kohtule siduvad, kuid aitavad tagada komisjoni tegevuse läbipaistvuse, ettenähtavuse ja õiguskindluse (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 51, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 61).
- 34 Nõue põhjendada taotletud rahalise sanktsiooni laadi ja suurust on veelgi olulisem seetõttu, et erinevalt ELTL artikli 260 lõikes 2 sätestatust on selle artikli lõikes 3 ette nähtud, et selle sätte alusel algatatud menetluses on Euroopa Kohtul üksnes piiratud kaalutusõigus, sest kui Euroopa Kohus tuvastab rikkumise, on talle siduvad komisjoni ettepanekud selle kohta, millist laadi rahalise sanktsiooni ta võib määrata ja milline on selle sanktsiooni maksimaalne suurus, mille ta võib määrata (16. juuli 2020. aasta

kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 52, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 62).

- 35 Nimelt nähtub ELTL artikli 260 lõikest 3, et komisjon peab ära näitama „põhisumma või karistusmakse suuruse“, mille asjasse puutuv liikmesriik peab tasuma, ja et Euroopa Kohus võib määrata vaid põhisumma või karistusmakse, „mis ei ületa komisjoni määratud summat“. Nii on EL toimimise lepingu autorid loonud otsese seose komisjoni nõutud sanktsiooni ja selle sätte alusel Euroopa Kohtu määratava sanktsiooni vahel (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 53, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 63).
- 36 Mis puudutab Hispaania Kuningriigi argumente selle kohta, et käesolevas asjas algas kohtueelne menetlus ametliku kirjaga, millele vastamise tähtaeg möödus vähem kui kuu aega enne liikmesriigi parlamendi laialisaatmist ja valimiste protsessi algust, siis tuleb esiteks märkida, et ametlik kiri saadeti pärast direktiivis 2016/680 ette nähtud ülevõtmistähtaja möödumist ning et liikmesriikide ülesanne on kohaldada direktiivi ülevõtmiseks vajalike meetmete vastuvõtmise menetlust, mitte oodata, kuni komisjon saadab ametliku kirja. Nimelt tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et ELTL artikli 258 esimese lõigu kohaselt ametliku kirja saatmine eeldab, et komisjon saaks enne seda õiguspäraselt väita, et asjaomane liikmesriik on oma kohustusi rikkunud (5. detsembri 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Hispaania (jäätmekavad), C-642/18, EU:C:2019:1051, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 37 Teiseks ei mõjuta kaalutlused, millest tulenevalt esitas komisjon tema valitud kuupäeval Hispaania Kuningriigi vastu liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi, mingil juhul ELTL artikli 260 lõike 3 kohaldatavust või selle sätte alusel esitatud hagi vastuvõetavust (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 65).
- 38 Seetõttu tuleb järeldada, et sellises olukorras nagu käesolev olukord on ELTL artikli 260 lõige 3 kohaldatav.

Rahaliste sanktsioonide määramine käesolevas asjas

– Poolte argumendid

- 39 Mis puudutab määratavate rahaliste sanktsioonide suurust, siis leiab komisjon vastavalt 15. jaanuari 2011. aasta teatise „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 260 lõike 3 rakendamine“ (ELT 2011, C 12, lk 1) punktis 23 väljendatud seisukohale, et kuna direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustuse rikkumine ei ole vähem oluline kui rikkumine, mille eest võidakse määrata ELTL artikli 260 lõikes 2 nimetatud sanktsioone, tuleb ELTL artikli 260 lõikes 3 osutatud rahalised sanktsioonid arvutada sama meetodi alusel kui selle artikli lõike 2 kohaselt alatatud menetluste puhul.
- 40 Võttes käesolevas asjas esiteks arvesse, kui olulised on liidu õiguse sätted, mida on rikutud, sest isikuandmete kaitse on Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 8 ja ELTL artiklist 16 tulenevalt põhiõigus; teiseks, et isikuandmete kaitset reguleerivad spetsiaalsed liidu õigusaktid, nimelt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1) ja direktiiv 2016/680, kuid samuti nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/977/JSK kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta (ELT 2008, L 350, lk 60) nende riigiseste normide kaudu, millega seda raamotsust rakendati, ning kolmandaks, et Hispaania

Kuningriik ei ole võtnud ühtegi meetet direktiivi 2016/680 ülevõtmiseks, teeb komisjon ettepaneku kohaldada skaalal 1–20 raskuskoefitsienti 10. Seoses rikkumise kestusega leiab komisjon, et sobiv oleks koefitsient 1,4 skaalal 1–3. Kohaldades nendele koefitsientidele tegurit „n“, mis on Hispaania Kuningriigi puhul 2,06, ja baassummat 3105 eurot, palub komisjon määrata karistusmaks, mille suurus on 89 548,20 eurot ($3105 \times 10 \times 1,4 \times 2,06$) iga direktiivi 2016/680 ülevõtmisega hilinetud päeva eest.

- 41 Lisaks palub see institutsioon sellise põhisumma kohaldamist, mis on arvatud vastavalt tema suunistele, mis sisalduvad tema 13. detsembri 2005. aasta teatises „EÜ asutamislepingu artikli 228 kohaldamine“ (SEK(2005) 1658), mida on ajakohastatud 13. detsembri 2017. aasta teatisega „Rikkumismenetlustes komisjoni poolt Euroopa Kohtule soovitatava põhisumma ja karistusmaks arvutamiseks kasutatavate andmete ajakohastamine“ (C(2017) 8720), ja 25. veebruari 2019. aasta teatises „Rikkumismenetlustes komisjoni poolt Euroopa Liidu Kohtule esildatava põhisumma ja karistusmaks arvutamise meetodi muutmine“ (ELT 2019, C 70, lk 1, edaspidi „2019. aasta teatis“). Nagu nähtub viimati nimetatud teatise II lisast, on Hispaania Kuningriigi minimaalne põhisumma 5 290 000 eurot. Eeldusel, et see summa on käesolevas asjas suurem, teeb komisjon ettepaneku määrata arvutuse aluseks olev päevasumma kindlaks nii, et baassumma korrutatakse raskuskoefitsiendi ja teguriga „n“. Käesoleval juhul on päevasumma seega $1035 \times 10 \times 2,06 = 21\,321$ eurot päevas.
- 42 Neil asjaoludel teeb komisjon Euroopa Kohtule ettepaneku mõista Hispaania Kuningriigilt välja põhisumma 21 321 euro suuruse päevasumma alusel, mida korrutatakse nende päevade arvuga, mis jäävad ajavahemikku alates 7. maist 2018, st direktiivis 2016/680 ette nähtud ülevõtmistähtaaja viimasele päevale järgnev päev, kuni rikkumise kõrvaldamise päevani, või kui rikkumist ei ole kõrvaldatud, siis kuni ELTL artikli 260 lõike 3 alusel tehtud kohtuotsuse kuulutamise päevani.
- 43 Hispaania Kuningriik leiab, et komisjoni poolt rahaliste sanktsioonide väljamõistmise nõudmine on käesoleva asja institutsioonilisi asjaolusid arvestades ebaproportsionaalne.
- 44 Sarnaselt sellega, nagu otsustas Euroopa Kohus oma 30. mai 2013. aasta kohtuotsuses komisjon vs. Rootsi (C-270/11, EU:C:2013:339) ja 19. detsembri 2012. aasta kohtuotsuses komisjon vs. Iirimaa (C-279/11, ei avaldata, EU:C:2012:834), tuleks asuda seisukohale, et käesolevat kohtuasja iseloomustavad erilised asjaolud kujutavad endast kergendavaid asjaolusid, ja seega vähendada komisjoni pakutud sanktsioone. Peale selle ei ole rahalisi sanktsioone puudutavad komisjoni ettepanekud Euroopa Kohtu jaoks siduvad, vaid kujutavad endast ainult tarvilikku lähtealust. Samuti ei ole komisjoni erinevates teatistes sisalduvad suunised Euroopa Kohtu jaoks siduvad, vaid need aitavad üksnes tagada komisjoni tegevuse läbipaistvuse, ettenähtavuse ja õiguskindluse, kui viimane teeb Euroopa Kohtule ettepanekuid.
- 45 Hispaania Kuningriik on nimelt seisukohal, et ELTL artikli 260 lõikel 3 põhinevas menetluses peaks Euroopa Kohtul olema vabadus määrata karistusmaks sellises summas ja vormis, mida ta peab sobivaks, et ajendada asjaomast liikmesriiki rikkumist lõpetama. Selles valdkonnas kaalutlusõigust teostades on Euroopa Kohtu ülesanne määrata karistusmaks kindlaks selliselt, et see oleks ühelt poolt asjaoludele vastav ning teiselt poolt proportsionaalne tuvastatud rikkumise ja asjaomase liikmesriigi maksevõimega.
- 46 Järgimaks ELL artikli 4 lõiget 2, on käesolevas asjas esiteks ebaproportsionaalne kohustada Hispaania Kuningriiki tasuma karistusmaks, kui valitsusel ei olnud parlamendi alamkojas häälteenamust ning ta tegeles vaid jooksvate küsimustega. Kui selline karistusmaks siiski määratakse, tuleks selle proportsionaalsuse ja mõistlikkuse tagamiseks arvutada selle summa ajavahemiku eest, mis hakkab kulgema täisvolitustega valitsuse moodustamise päevast ja lõpeb päevaga, mil kohtuotsus on täielikult täidetud.

- 47 Teiseks tuleb arvesse võtta asjaolu, et kuna ametlikule kirjale vastamise tähtaeg möödus üks kuu enne parlamendi laialisaatmist, oli etteheidetavat rikkumist võimatu lõpetada, kasutades vajalike sätete vastuvõtmiseks seadusandlikku tavamenetlust. Kui Euroopa Kohus mõistaks niisugustel asjaoludel komisjoni nõudel Hispaania Kuningriigilt välja põhisumma, looks ta „ohtliku pretsedendi“. Tuleb vältida seda, et käesoleva kohtuasja tagajärjel saaks komisjon kasutada ELTL artikli 260 lõikes 3 sätestatud menetlust viisil, mis võimaldab ebaproportsionaalselt mõjutada liikmesriikide konstitutsioonilist toimimist. Seega ei oleks põhisumma väljamõistmine mõistlik, kuna käesoleval juhul piisab päevamääraga karistumakse tasumisest.
- 48 Juhul kui Euroopa Kohus peaks siiski leidma, et põhisumma väljamõistmine on sobiv, väidab Hispaania Kuningriik, et komisjoni pakutud summa on ebaproportsionaalne. Nende tegurite hulgas, mida Euroopa Kohtul tuleb põhisumma kindlaksmääramisel arvesse võtta, on sellised asjaolud nagu tuvastatud rikkumise raskus ja ajavahemik, mil rikkumine vältas. Seoses rikkumise perioodiga leiab see liikmesriik, et ELL artikli 4 lõikes 2 sätestatud nõuete järgimiseks tuleb välistada ajavahemikud, mil valitsus tegeles üksnes jooksvate küsimustega. Käesolevas asjas väidab ta, et rikkumise kestuse kindlaksmääramisel ei tule arvesse võtta ajavahemikku alates 4. märtsist 2019.
- 49 Lisaks tõstatab Euroopa Kohtu määratavate rahaliste sanktsioonide kvantifitseerimise kriteeriumide konfiguratsioon olulise küsimuse, millise meetodiga määratakse koefitsient „n“ kindlaks vastavalt komisjoni 2019. aasta teatise kindlaks määratud korrale. Käesolevas asjas ei ole see küsimus väheoluline, kuna komisjoni kasutatud meetodist Hispaania Kuningriigile tulenev minimaalne põhisumma asetab selle liikmesriigi neljandale kohale nende liikmesriikide seas, kellel tuleb maksta sel alusel kõige rohkem. Seevastu juhul, kui Euroopa Kohus otsustaks koefitsiendi „n“ arvutamisel „peamise tegurina“ aluseks võtta sisemajanduse koguprodukti (SKP), oleks Hispaania Kuningriik, arvestades SKPd elaniku kohta, 14. kohal. Seega leiab kõnealune liikmesriik, et selle koefitsiendi arvutamise meetod võib tekitada põhjendamatuid erinevusi liikmesriikide vahel, samas kui komisjon püüdis oma 2019. aasta teatise kohaselt neid just vältida.
- 50 Poola Vabariik väidab eelkõige, et ELTL artikli 260 lõiget 2 puudutavat kohtupraktikat ei saa automaatselt kohaldada sama artikli lõike 3 suhtes, kuna lõike 3 eesmärk on karistada rikkumise eest, mis ei ole nii raske kui lõikes 2 sätestatud rikkumine, mis seisneb liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastanud Euroopa Kohtu esimese kohtuotsuse täitmata jätmises. Igal juhul on komisjoni poolt aluseks võetud raskuskoefitsient 10 ebaproportsionaalne väidetava rikkumise raskusega, kuna see ei võta arvesse väidetava rikkumise tagajärgede tegelikku ohtu avalikele ja erahuvidele. Pealegi ei võtnud komisjon arvesse asjaolu, et direktiiv 2016/680 näeb ise ette, et enne 6. maid 2016 loodud automatiseeritud töötlemissüsteeme võib teatud tingimustel viia direktiivi nõuetega kooskõlla hiljemalt 6. maiks 2023 või pikema tähtaja jooksul. Seetõttu tuleks komisjoni pakutud põhisummat vähendada.

– *Euroopa Kohtu hinnang*

- 51 Kõigepealt tuleb esiteks meenutada, et liikmesriigi poolt direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustuse rikkumine kas kogu teabe või selle osa edastamata jätmisega või ebaselge või ebatäpse teabe edastamisega võib juba iseenesest olla aluseks ELTL artiklis 258 ette nähtud sellise rikkumise tuvastamise menetluse algatamisele (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 51; 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 64, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 74).
- 52 Teiseks ei ole ELTL artikli 260 lõikes 3 sisalduva mehhanismi kehtestamise eesmärk ainult motiveerida liikmesriike võimalikult kiiresti lõpetama kohustuste rikkumist, mis sellise meetme puudumisel võiks jääda püsima, vaid samuti lihtsustada ja kiirendada nende rahaliste sanktsioonide määramise menetlust, mis puudutavad seadusandliku menetluse kohaselt vastu võetud direktiivi ülevõtmise

riigisisest meetmest teatamise kohustuse rikkumist, kusjuures enne selle mehhanismi kehtestamist võis juhtuda nii, et liikmesriikidele, kes ei olnud tähtaja jooksul täitnud Euroopa Kohtu varasemat otsust ega oma ülevõtmise kohustust, määrati rahaline sanktsioon alles mitu aastat pärast viimati nimetatud kohtuotsust (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 52; 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 64, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 74).

- 53 Kuid väärrib märkimist, et ELTL artikli 260 lõike 3 eesmärgi saavutamiseks on ette nähtud kahte liiki rahalisi sanktsioone, nimelt põhisumma ja karistusmakse.
- 54 Sellega seoses tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et neist kahest ühe või teise meetme kohaldamine sõltub sellest, kumb neist konkreetse juhtumi asjaolude põhjal sobib taotletava eesmärgi täitmiseks. Kui karistusmakse määramine näib eriti sobiv, et motiveerida liikmesriiki võimalikult kiiresti lõpetama rikkumist, mis sellise meetme puudumisel võiks jääda püsima, siis põhisumma väljamõistmine põhineb pigem nende tagajärgede hindamisel, mida asjaomase liikmesriigi kohustuste täitmata jätmine avaldab erahuvidel ja avalikele huvidele eelkõige juhul, kui rikkumine on juba pikka aega kestnud (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 66, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 76).
- 55 Mis puudutab esimesena karistusmakse määramise otstarbekust käesolevas asjas, siis väärrib märkimist, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt on niisuguse karistusmakse määramine üldjuhul õigustatud vaid siis, kui liikmesriigi kohustuste rikkumine, mille eest sanktsiooni rakendamine on selle karistusmakse eesmärk, vältab kuni ajani, mil Euroopa Kohus hindab faktilisi asjaolusid (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 60).
- 56 Euroopa Kohus on leidnud, et seda ELTL artikli 260 lõikega 2 seotud kohtupraktikat tuleb kohaldada analoogia alusel ELTL artikli 260 lõike 3 suhtes, sest nende kahe sätte alusel määratavatel karistusmaksetel on sama eesmärk, nimelt motiveerida liikmesriiki võimalikult kiiresti lõpetama rikkumist, mis sellise meetme puudumise korral võiks jääda püsima (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 61).
- 57 Peale selle tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et hinnang faktilistele asjaoludele tuleb lugeda Euroopa Kohtu poolt antuks menetluse lõppemise päeval (vt eelkõige 13. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Sloveenia (MiFID II), C-628/18, EU:C:2021:1, punkt 81 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 58 Järelikult selleks, et teha kindlaks, kas käesolevas asjas võiks määrata karistusmakse, tuleb esmalt analüüsida, kas Hispaania Kuningriigile ELTL artikli 260 lõike 3 alusel ette heidetud liikmesriigi kohustuste rikkumine – nagu on tuvastatud käesoleva kohtuotsuse punktis 21 – kestis kuni menetluse lõpetamiseni 6. mail 2020.
- 59 Selle kohta nähtub Euroopa Kohtule esitatud kirjalikest seisukohtadest ja dokumentidest, et kirjaliku menetluse lõpetamise päevaks ei olnud Hispaania Kuningriik vastu võtnud meetmeid, mis on vajalikud direktiivi 2016/680 sätete Hispaania õigusse ülevõtmiseks, ega olnud nendest seega teatanud.
- 60 Neil asjaoludel tuleb tõdeda, et kuna Hispaania Kuningriik ei olnud selleks päevaks võtnud vajalikke meetmeid direktiivi 2016/680 sätete riigisisesse õigusse ülevõtmiseks ega ammugi olnud nendest ülevõtmismeesmetest komisjonile teatanud, siis jätkas ta liikmesriigi kohustuste rikkumist.
- 61 Seetõttu leiab Euroopa Kohus, et Hispaania Kuningriigilt karistusmakse väljamõistmine, mida komisjon taotles, on sobiv rahaline meede tagamaks, et see liikmesriik võimalikult kiiresti lõpetaks tuvastatud rikkumise ja täidaks direktiivist 2016/680 tulenevad kohustused. Kuna aga ei saa välistada, et

käesolevas kohtuasjas kohtuotsuse kuulutamise päevaks on direktiivi ülevõtmine täielikult lõpule viidud, tuleb see karistusmaks määrata vaid juhuks, kui rikkumine vältab kohtuotsuse kuulutamise päeval.

- 62 Olgu meenutatud, et Euroopa Kohus peab tal selles valdkonnas olevat kaalutusõigust kasutades määrama karistusmaks esiteks kindlaks nii, et see oleks asjaoludega vastavuses ning proportsionaalne liikmesriigi kohustuste tuvastatud rikkumisega ja selle liikmesriigi maksevõimega, ning teiseks nii, et ELTL artikli 260 lõike 3 teise lõigu kohaselt ei ületaks see komisjoni määratud summat (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 83).
- 63 Kriteeriumid, mida Euroopa Kohus peab karistusmaks suuruse kindlaksmääramisel arvesse võtma, et tagada karistusmaks sunnijõud liidu õiguse ühetaolise ja tõhusa kohaldamise eesmärgil, on üldjuhul rikkumise kestus ja raskusaste ning kõnealuse liikmesriigi maksevõime. Nende kriteeriumide kohaldamisel peab Euroopa Kohus arvesse võtma eelkõige liikmesriigi kohustuste rikkumise tagajärgi asjasse puutuvatele avalikele ja erahuvidele ning seda, kuivõrd kiireloomuline on vajadus, et asjaomane liikmesriik täidaks oma kohustused (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 84).
- 64 Mis puudutab rikkumise raskust, siis tuleb meenutada, et direktiivi täieliku ülevõtmise tagamiseks riigisiseste meetmete vastuvõtmise kohustus ja nendest meetmetest komisjonile teatamise kohustus on liikmesriikide peamised kohustused liidu õiguse täieliku tõhususe tagamisel ning seega tuleb nende kohustuste rikkumist käsitada kui ilmselgelt rasket rikkumist (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 85; 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 73, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 82).
- 65 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 21, rikkus Hispaania Kuningriik põhjendatud arvamusel määratud tähtaja lõppemisel, s.o 25. märtsil 2019, temal lasuvat ülevõtmise kohustust, mistõttu ei olnud liidu õiguse tõhusus pidevalt tagatud. Kõnealuse rikkumise raskust süvendab asjaolu, et viimati nimetatud kuupäevaks ei olnud Hispaania Kuningriik veel teatanud ühestki direktiivi 2016/680 ülevõtmise meetmest.
- 66 Mis puudutab rikkumise kestust, siis selle hindamisel tuleb lähtuda päevast, mil Euroopa Kohus hindab faktilisi asjaolusid, mitte päevast, mil komisjon pöördub Euroopa Kohtusse (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 87).
- 67 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 57, ei olnud etteheidetav liikmesriigi kohustuste rikkumine käesoleval juhul Euroopa Kohtus kirjaliku menetluse lõpetamise kuupäevaks veel lõppenud. Seega tuleb asuda seisukohale, et see rikkumine vältab põhjendatud arvamusel määratud tähtaja lõppemisest ehk 25. märtsist 2019. Ent rikkumise peaaegu poolteist aastat vältav kestus on märkimisväärne, arvestades asjaolu, et direktiivi 2016/680 artikli 63 kohaselt olid liikmesriigid kohustatud kõnealuse direktiivi sätteid üle võtma hiljemalt 6. maiks 2018.
- 68 Arvestades eeltoodut ja kaalutusõigust, mis on Euroopa Kohtule antud ELTL artikli 260 lõikega 3, mis näeb ette, et Euroopa Kohus ei või karistusmaks määramisel ületada komisjoni määratud summat, tuleb juhul, kui käesoleva kohtuotsuse punktis 21 tuvastatud rikkumine jätkub käesoleva kohtuotsuse kuulutamise päeval, mõista Hispaania Kuningriigilt komisjoni kasuks karistusmaksena välja 89 000 eurot päevas alates sellest kuupäevast kuni päevani, mil liikmesriik tuvastatud rikkumise lõpetab.

- 69 Mis puudutab teisenä põhisumma määramise otstarbekust käesolevas asjas, siis tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus peab igas tema menetluses olevas kohtuasjas juhtumi asjaolusid arvestades ning tema hinnangul vajalikust veenvuse ja hoiatavuse määrast lähtudes kindlaks määrama sobivad rahalised sanktsioonid, eelkõige selleks, et ära hoida liidu õiguse sarnaste rikkumiste kordumine (8. juuli 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 78; 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 68, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 78).
- 70 Käesolevas kohtuasjas tuleb asuda seisukohale, et hoolimata sellest, et Hispaania Kuningriik tegi komisjoni teenistustega kogu kohtueelse menetluse ajal koostööd ja teavitas neid põhjustest, mis takistasid tal direktiivi 2016/680 ülevõtmist riigisisesele õigusele, näitavad tuvastatud liikmesriigi kohustuste rikkumisega seotud õiguslikud ja faktilised asjaolud nende kogumis – see tähendab direktiivi 2016/680 ülevõtmiseks vajalikest meetmetest täielikult teatamata jätmise põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpuks ja isegi kuni käesolevas asjas hagi esitamise ajani –, et sarnaste liidu õiguse rikkumiste tulevikus kordumise tõhusaks ärahoidmiseks tuleb võtta selline hoiatav meede nagu põhisumma määramine (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 69, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 79).
- 71 Seda järeldust ei sea kahtluse alla käesoleva kohtuotsuse punktis 36 kirjeldatud argumendid. Esiteks, nagu selles punktis on märgitud, on nimelt komisjoni pädevuses eelkõige hinnata liikmesriigi suhtes menetluse algatamise otstarbekust ja valida hetk, mil tema suhtes rikkumismenetlust alustada. Teiseks ei ole väidetud, et vastamise tähtjad, mis anti käesolevas asjas ametlikus kirjas ja põhjendatud arvamuses, olid eriti lühikesed või ebamõistlikud või niisugused, mis oleksid pannud kahtlema kohtueelse menetluse eesmärkides, milleks on anda liikmesriigile võimalus täita liidu õigusest tulenevad kohustused ja kaitsta end tõhusalt komisjoni etteheidete vastu (19. septembri 2017. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (registreerimismaks), C-552/15, EU:C:2017:698, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika). Peale selle nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 5 ja 6 esitatud faktilistest asjaoludest, et Hispaania Kuningriik oli täielikult teadlik sellest, et vähemalt alates 7. maist 2018 oli ta jätnud täitmata kohustused, mis tulenevad direktiivi 2016/680 artiklist 63.
- 72 Seda hinnangut ei sea kahtluse alla ka argument, mis viitab Hispaania Kuningriigi institutsioonilisele olukorrale ajavahemikus 27. aprillist 2016, mil võeti vastu direktiiv 2016/680, kuni 6. maini 2018, mil möödus selles direktiivis ette nähtud ülevõtmise tähtaeg, kuivõrd selles ajavahemikus saadeti riigi parlament mitu korda laiali, valitsus oli ajutine ja toimusid uued valimised. Nimelt on Euroopa Kohus nimetatud olukorraga sarnases olukorras leidnud, et niisugustele asjaoludele ei saa tugineda, et põhjendada liidu õigusest tulenevate kohustuste täitmata jätmist (vt selle kohta 13. juuli 2017. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania, C-388/16, ei avaldata, EU:C:2017:548, punkt 41).
- 73 Mis puudutab käesolevas asjas sobiva põhisumma arvutamist, siis tuleb meelde tuletada, et kasutades tal asjasse puutuvast valdkonnas olevat kaalutusõigust, mille piirid määrab ära komisjoni ettepanek, on Euroopa Kohu ülesanne määrata selle põhisumma suurus, mis võidakse liikmesriigilt välja mõista ELTL artikli 260 lõike 3 alusel, nii, et see oleks ühelt poolt asjaoludele vastav ja teiselt poolt toime pandud rikkumisega proportsionaalne. Sealjuures kuuluvad arvessevõetavate asjakohaste tegurite hulka muu hulgas tuvastatud rikkumise raskus ja ajavahemik, mil rikkumine vältas, ning asjaomase liikmesriigi maksevõime (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 72, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 81).
- 74 Mis puudutab esiteks rikkumise raskust, siis tuleb meenutada, et direktiivi täieliku ülevõtmise tagamiseks riigisiseste meetmete vastuvõtmise kohustus ja nendest meetmetest komisjonile teatamise kohustus on liikmesriikide peamised kohustused liidu õiguse täieliku tõhususe tagamisel ning seega tuleb nende kohustuste rikkumist käsitada kui ilmselgelt rasket rikkumist (8. juuli 2019. aasta

kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia (ELTL artikli 260 lõige 3 – kiired võrgud), C-543/17, EU:C:2019:573, punkt 85; 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 73, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 82).

- 75 Lisaks on direktiivi 2016/680 eesmärk aidata kaasa vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala lõplikule väljakujundamisele liidus, luues samas tugeva ja ühtse isikuandmete kaitse raamistiku, et tagada seoses isikuandmete töötlemisega füüsiliste isikute kaitset kätkeva põhiõiguse austamine, mida on tunnustatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 8 lõikes 1 ja ELTL artikli 16 lõikes 1. Liidus vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala nõuetekohast toimimist tagavate reeglite puudumist või puudulikkust riigisiselisel tasandil tuleb pidada eriti raskeks, arvestades nende tagajärgi liidus esinevatele avalikele ja erahuvidele.
- 76 Tuvastatud rikkumise raskust suurendab ka asjaolu, et põhjendatud arvamuses määratud tähtaja möödudes ehk 25. märtsiks 2019, aga ka Euroopa Kohtus kirjaliku menetluse lõpetamise päevaks ei olnud Hispaania Kuningriik veel vastu võtnud ühtegi direktiivi 2016/680 ülevõtmise meetet.
- 77 Argumendid, mille Hispaania Kuningriik esitas direktiivi 2016/680 ülevõtmisel tekkinud viivituse põhjendamiseks, st et valitsus sai pika aja vältel tegeleda ainult jooksvate küsimustega, ei ole sellised, mis võiksid mõjutada kõnealuse rikkumise raskust, kuna vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei ole liikmesriigi õiguskorra tavade või olukordadega võimalik põhjendada liidu direktiividest tulenevate kohustuste täitmata jätmist ja tähtaegade järgimata jätmist ega järelikult direktiivide hilinevad või ebatäielikku ülevõtmist (13. juuli 2017. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Hispaania, C-388/16, ei avaldata, EU:C:2017:548, punkt 41).
- 78 Sellega seoses tuleb lisada, et vastupidi Hispaania Kuningriigi väidetele ei saa selliseid institutsioonilisi asjaolusid, nagu on tegemist käesoleva kohustuste rikkumise puhul, pidada kergendavateks asjaoludeks Euroopa Kohtu praktika tähenduses (vt selle kohta 30. mai 2013. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rootsi, C-270/11, EU:C:2013:339, punktid 54 ja 55).
- 79 Mis puudutab teiseks rikkumise kestust, siis on oluline meelde tuletada, et seda tuleb üldjuhul hinnata selle kuupäeva seisuga, mil Euroopa Kohus hindab faktilisi asjaolusid, mitte selle kuupäeva seisuga, mil komisjon Euroopa Kohtusse pöördub. Hinnang faktilistele asjaoludele tuleb lugeda antuks menetluse lõppemise kuupäeval (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 77, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 86).
- 80 Käesoleval juhul on selge, et kõnealune liikmesriigi kohustuste rikkumine ei olnud kirjaliku menetluse lõpetamise kuupäevaks, st 6. maiks 2020 veel lõppenud.
- 81 Mis puudutab selle ajavahemiku algust, millest tuleb lähtuda ELTL artikli 260 lõike 3 alusel määratava põhisumma kindlaksmääramisel, siis on Euroopa Kohus otsustanud, et erinevalt päevamääraga karistusmaksest ei tule liikmesriigi kohustuste rikkumise kestuse hindamisel aluseks võtta mitte kuupäeva, mil möödus põhjendatud arvamuses määratud tähtaeg, vaid kuupäeva, mil möödus asjasse puutuvas direktiivis ette nähtud ülevõtmistähtaeg (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 79, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 90).
- 82 Käesolevas asjas ei ole vastu vaieldud sellele, et direktiivi 2016/680 artiklis 63 ette nähtud ülevõtmistähtaja möödumisel ehk 6. maiks 2018 ei olnud Hispaania Kuningriik vastu võtnud selle direktiivi ülevõtmiseks vajalikke õigus- ja haldusnorme ning seega ei olnud ta ka direktiivi ülevõtmise meetmetest komisjonile teatanud. Sellest järeldub, et kõnealune rikkumine kestis kaks aastat.

- 83 Mis puudutab kolmandaks asjaomase liikmesriigi maksevõimet, siis nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et arvesse tuleb võtta selle liikmesriigi SKP viimase aja arengusuundi selle päeva seisuga, mil Euroopa Kohus hindab faktilisi asjaolusid (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Rumeenia (rahapesu vastane võitlus), C-549/18, EU:C:2020:563, punkt 85, ja 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa (rahapesu vastane võitlus), C-550/18, EU:C:2020:564, punkt 97).
- 84 Arvestades käesoleva kohtuasja kõiki asjaolusid ja lähtudes kaalutusõigusest, mis Euroopa Kohtul on tulenevalt ELTL artikli 260 lõikest 3, mis näeb ette, et Euroopa Kohus ei saa põhisumma määramisel ületada komisjoni määratud summat, tuleb asuda seisukohale, et hoidmaks ära seda, et tulevikus korduksid direktiivi 2016/680 artikli 63 rikkumisega sarnased rikkumised, mis kahjustavad liidu õiguse täielikku tõhusust, tuleb määrata põhisumma suurusega 15 000 000 eurot.
- 85 Seega tuleb Hispaania Kuningriigilt komisjoni kasuks välja mõista põhisumma 15 000 000 eurot.

Kohtukulud

- 86 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Hispaania Kuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb viimase kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja komisjoni kohtukulud.
- 87 Sama kodukorra artikli 140 lõike 1 alusel, mille kohaselt kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ise oma kohtukulud, tuleb Poola Vabariigi kohtukulud jätta tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

1. Kuna Hispaania Kuningriik ei olnud põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpuks vastu võtnud õigus- ja haldusnorme, mis on vajalikud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK, järgimiseks, ja seega ei olnud ta nendest sätetest Euroopa Komisjonile teatanud, siis on see liikmesriik rikkunud selle direktiivi artiklist 63 tulenevaid kohustusi.
2. Kuna Hispaania Kuningriik ei olnud võtnud veel ka selle päeva seisuga, mil Euroopa Kohus hindas faktilisi asjaolusid, vajalikke meetmeid, et võtta oma riigisisesse õigusse üle direktiivi 2016/680 sätteid, ning seega ei olnud ta sellistest ülevõtmismetmetest komisjonile teatanud, siis jätkas ta oma kohustuste rikkumist.
3. Juhul, kui punktis 1 tuvastatud rikkumine vältab veel käesoleva kohtuotsuse kuulutamise päeval, kohustada Hispaania Kuningriiki tasuma Euroopa Komisjonile alates sellest kuupäevast kuni ajani, mil see liikmesriik on tuvastatud rikkumise lõpetanud, karistusmakset 89 000 eurot päevas.
4. Mõista Hispaania Kuningriigilt Euroopa Komisjoni kasuks välja põhisumma 15 000 000 eurot.
5. Jätta Hispaania Kuningriigi kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.
6. Jätta Poola Vabariigi kohtukulud tema enda kanda.

Allkirjad